A°. 1841. N°. 186.

ARNHEMSCHE COURANT.

De prijs dezer Courant, die geregeld vijfmaal 's weeks wordt uitgegeven, en wel op Zondag, Dingsdag, Woensdag, Donderdag en Zaturdag, is f 5 in de drie maanden. —

DINGSDAG 21 SEPTEMBER.

De prijs der Advertentiën is, van een tot vijf regels f 1,00, en voor elken regel daarboven 20 centen, behalve 35 centen, zegelregt, voor elke plaatsing.

De begrooting van het departement van justitie.

Ook de heer VAN MAANEN is niet achterlijk gebleven in de nieuwerwetsche soort van bezuiniging. Het Juweel heeft mede zijne begrooting met eenige duizend guldens verhoogd. Over 1841 bedroeg de begrooting voor justitie f 1,474,000. Hierbij moest, gelijk de minister nu aanteekent, f 64,406 voor Limburg worden gevoegd; zoodat de gezamenlijke som over 1841 bedroeg f 1,538,406. Nu vraagt Z. Exc. voor 1842 f 1,586,220, en voor 1843 f 1,587,090; dus ongeveer f 50,000 meer. Dit heet nu eene *bezuinigde* begrooting; om zoodanige *bezuinigde* begrooting te kunnen voorstellen, moest de aanbieding der budgetten buiten den grondwettigen termijn worden vertraagd! Zoo beloont men het vertrouwen, de inschikkelijkheid der Kamer. Men vroeg haar uitstel, een ongrondwettig uitstel, om besparingen te kunnen uitdenken; — en ziedaar wat men haar nu aanbiedt.

Doch om het werk der *bezuiniging* naar verdienste te kunnen waardeeren, moet men letten, waarop zijne hooggeleerde Excellentie *bezuinigd* heeft. De *kosten van het departement* zijn met f 5,800 vermeerderd, zij zijn van f 47,800 op f 53,600 gebragt; en dat wel hoofdzakelijk omdat de rubriek *traktement van den secretaris en van de overige ambtenaren, mitsgaders schrijfloonen en daggelden van de adsistent-geëmploijeerden en bedienden* met f 5,500 is vermeerderd, als zijnde die rubriek van f 21,700 op f 27,200 gebragt. En deze verhooging is des te bevreemdender, gelijk ook in eene der afdeelingen aangemerkt werd, omdat vroeger de meerdere bezigheden, die uit de invoering der nieuwe wetboeken en der regterlijke organisatie voortvloeijen moesten, als de oorzaak werden opgegeven waarom er aan het departement geene vermindering van uitgaven kon verwacht worden.

Daar deze meerdere bezigheden nu grootendeels afgeloopen zijn, zoo had men hier veel eer eene vermindering dan eene verhooging verwacht. Ook aan onderscheidene leden der Kamer viel de som van f 1800 voor jaarlijkschen aankoop van meubelen op. f 1800 jaarlijks aan meubelen is inderdaad eene aardige som. Wie het genoegen heeft een uurtje antichambre bij Z. Exc. te maken, en dan somtijds te vernemen dat de minister geene audientie heeft, zou bezwaarlijk vermoeden dat er zoo veel geld aan het meubilair van justitie te koste werd gelegd. Ter naauwernood vinden de arme wachters een houten stoel.

Onder de *tractementen van de ambtenaren en bedienden van den Hoogen Raad en het parket en onkosten van schrijfloon* komt voor; *een secretaris van het parket*, met f 1,400 traktement; deze betrekking is in de regterlijke organisatie geheel onbekend; zal het den minister veroorloofd wezen posten, tot het regterlijke behoorende, eigenmagtig te vermeerderen? Ook de uitgetrokken f 1000 schrijfloonen voor den griffier scheen aan de eerste afdeeling eene indirecte verhooging van het bij de wet bepaalde tractement.

In de derde afdeeling herhaalden onderscheidene leden de aanmerking, reeds ten vorigen jare gemaakt, dat het genot, door regterlijke ambtenaren, van toelage boven hunne bij de wet vastgestelde bezoldiging, strijdig is met de onafhankelijkheid van de regterlijke magt.

Herhaaldelijk hebben ook wij de verregaande ongrondwettigheid aangetoond, die er in gelegen is om aan den president van den Hoogen Raad, den heer PHILIPSE, f 4000 toelage te geven boven zijn *bij de wet bepaald traktement.* Zoodanige toelage immers is volstrekt onwettig. Indien de wet een traktement bepaalt, mag de minister het niet vermeerderen. De aanstelling geschiedt voor levenslang, het traktement is onherroepelijk bepaald, alles ter waarborging der onafhankelijkheid. Mag nu de regering dit traktement eigendunkelijk verhoogen, zoo spreekt het van zelf dat de bedoelde waarborg der onafhankelijkheid vervalt. De minister, die zoodanige toelage geeft, of medewerkt tot het geven van zoodanige toelage, handelt, onzes achtens, evenzeer onwettig, als de regterlijke ambtenaar, die zoodanige toelage aanneemt, strijdig handelt met zijnen eed. Luidens art. 29 der wet op de regterlijke organisatie, zweren al de leden der regterlijke magt, in die wet opgenoemd: »*dat zij nimmer eenige giften of geschenken hoegenaamd zullen aannemen of ontvangen van eenig persoon, welken zij weten of vermoeden eenig regtsgeding of zaak te hebben of te zullen krijgen, in welke hunne ambtsverrigtingen zouden kunnen te passe komen.*"

Nu behoort onder de uitdrukking *eenige giften of geschenken hoegenaamd* ook wel ontwijfelbaar eene toelage, welke buiten het wettig traktement wordt gegeven en herroepelijk is naar goeddunken van den gever. De toelegger zegt uitdrukkelijk of stilzwijgend: ik geef u die toelage zoo lang ik over u tevreden ben. En zoodanige toelage is veel gevaarlijker voor de onafhankelijkheid dan eene eigenlijk gezegde gift of geschenk. Want eene eigenlijk gezegde gift of geschenk wordt op eenmaal gegeven, en gegeven blijft gegeven. Maar met de jaarlijksche toelage kan de toelegger ophouden wanneer hij goedvindt; hij, die ze ontvangt, moet dus denken: indien ik niet handel naar den zin van mijn' toelegger, zoo staat mij te wachten dat de toelage afgeschaft wordt. Iedereen moet de juistheid dezer redenering inzien. En dan wordt het waarlijk onbegrijpelijk, dat de Kamer zoodanige handelwijze langer zou veroorloven. Onzes achtens, is het gebeurde van dien aard, dat het aanleiding zou behooren te geven tot eene geregtelijke vervolging, zoo tegen den minister die het besluit contrasigneerde, waarbij de toelage werd gegeven, als tegen den regterlijken ambtenaar die de toelage aannam. Het is te hopen dat de Kamer althans in dien post op de begrooting reden genoeg zal vinden om de begrooting van justitie te weigeren.

Aangaande de rubriek *kosten van de provinciale geregtshoven, arrondissements-regtbanken en kanton-geregten*, vindt men in het proces-verbaal der eerste afdeeling, eene zeer juiste opmerking, te weten: »Naardien in Zeeland slechts één substituut-griffier bij het provinciaal geregtshof was aangesteld en, volgens de onlangs aangenomen wet, het getal op één is teruggebragt, zoo moest er ook f 1000 minder voor dit geregtshof worden uitgetrokken."

Dezelfde afdeeling vraagt waarom er eene zoo groote ongelijkheid bestaat in de bureau-kosten aan de procureurs-generaal toegekend? Terwijl aan de procureurs-generaal in de overige provinciën f 200 of f 400 is toegelegd, ontvangt de procureur-generaal in Gelderland f 600, die in Zuid-Holland f 1200, die in Noord-Braband f 1,760, terwijl eindelijk voor Noord-Holland slechts f 400 wordt voorgedragen. — Daar deze vraag geopperd wordt door de afdeeling welke de president van het hof van Gelderland presideert, kan men niet onderstellen dat het zonder goede gronden geschiedt.

Opvallend zijn ook de kosten van het Hoog Militair Geregtshof, ten behoeve waarvan voor 1842 f 58,400 en voor 1843 f 59,270 aangevraagd wordt. Men weet welke bezwaren herhaaldelijk geopperd zijn tegen de zamenstelling van dat Geregtshof en de militaire procedure. Zeer gemakkelijk ware hier, bij groote verbetering, eene aanmerkelijke bezuiniging te treffen.

Zeer gevoegelijk kan ook bezuiniging vallen op de traktementen van de auditeurs-militair in de provinciale commandementen, waarvoor thans f 21,800 uitgetrokken wordt. Daar deze betrekking tevens met eene menigte andere betrekkingen kan worden waargenomen, gelijk de advokaat NEDERMEIJER VON ROSENTHAL, de aanstaande opvolger van den heer SCHIMMELPENNINCK in de Kamer, hier jaren lang heeft bewezen, zoo behoeft zoodanige betrekking niet zoo hoog te worden bezoldigd. Indien wij wel onderrigt zijn, werd er hier f 2,400 voor betaald. Dit is, in vergelijking van andere bezoldigingen, de helft te veel; een regter, een substituut-officier ontvangt slechts f 1600 en mag er niets anders bij waarnemen. Een auditeur-militair daarentegen kan, bij die betrekking, eene uitgebreide praktijk en allerlei andere postjes waarnemen, gelijk men gezien heeft aan den heer NEDERMEIJER VON ROSENTHAL.

Eindelijk bedraagt de post, voor algemeene kosten van justitie uitgetrokken, voor 1842 en 1843 f 170,000; voor 1841 was het slechts f 148,000 waarbij kwam voor Limburg . . . . » 5,250

dus te zamen f 153,250

dat is: 170,000
153,250
f 16,750 minder dan thans aangevraagd wordt.

Ziedaar de bezuinigingen van Z. Exc. Mr. CORNELIS FELIX VAN MAANEN.

Buitenlandsche berigten.

GRIEKENLAND.

Athene, 28 *sept.* De verwarring neemt hier elken dag toe. De Grieken toonen, bijna zonder uitzondering, eene ware woede tegen de vreemdelingen. Binnen eenige maanden zullen wij hier naauwelijks één Duitschen officier of ambtenaar meer hebben. De dagbladen ontzien zich niet onbewimpeld van een Siciliaanschen vesper te spreken.

(*E. A. Z.*)

DUITSCHLAND.

De jongste spanning met Frankrijk heeft eenen Duitschen militairen schrijver onder anderen aanleiding gegeven tot eene statistieke vergelijking der wederzijdsche krijgsmagt, die ook thans nog zeer belangrijk is. De ... sterkte der legers zou zijn als volgt:

Pruissen heeft 14 millioen inwoners en kan daarvan, volgens zijn voortreffelijk militaire stelsel, 532,000 te velde brengen.

Oostenrijk heeft 32 millioen inwoners, en kan, volgens zijne militaire inrigting, 750,000 te velde brengen. (Wilde het Pruissens stelsel navolgen, zoo zou het 1,216,600 onder de wapenen brengen.)

De Duitsche bondstaten (Oostenrijk en Pruissen uitgezonderd) hebben 16 millioen inwoners, en stellen 195,320 man onder de wapenen. (Volgens het Pruissische stelsel zouden zij 608,000 stellen.) Doch daar eenige der grootere bondstaten, als Beijeren, Sakse, Hannover enz. in oorlogstijd meer dan het contingent mobiel maken, zoo kan men rekenen op een leger van 370,000 man, in welk getal zij den Oostenrijkschen maatstaf nagenoeg volgen zouden.

Frankrijk telt 35 millioen inwoners en stelt 840,000 man. Het Pruissische stelsel aannemende zou het 1,330,000 onder de wapens brengen.

De Duitsche bond, met Oostenrijk en Pruissen, stelt dus 1,652,000. (Alles naar het Pruissische stelsel rekenende, zouden er 2,356,000 man zijn.

In het gewone geval heeft Frankrijk dus 812,000 man minder dan onze geheele bondsmagt; ingeval het Pruissische stelsel overal wierd aangenomen, zou Frankrijk 1,260,000 minder hebben. Roept Frankrijk daarentegen zijne manschappen gelijk Pruissen op, terwijl Oostenrijk en de Duitsche bondstaten bij het oude stelsel volharden, dan zou de Duitsche bondsmagt nog 322,000 man sterker dan de Fransche wezen. (*Oberd. Zeit.*)

OOSTENRIJK.

Weenen, 10 sept. De heer *Thiers* is gisteren morgen over Praag hier aangekomen en in het hôtel *Zum Erzherzog Karl* afgestegen. Spoedig na zijne aankomst bezogt hij het Belvedère en andere verzamelingen van schilderijen. Dezen morgen reed hij naar den Leopoldsberg, van waar hij zich waarschijnlijk naar het Marchfeld begeven zal, ter bezigtiging der slagvelden van Aspern en Wagram. De heer *Thiers* schijnt hier slechts kort te zullen vertoeven. (*Pr. St. Z.*)

ENGELAND.

Londen, 18 sept. In eene alhier gehoudene vergadering ter afschaffing van de koornwet is besloten geworden een adres aan de koningin in te leveren, om hoogstdezelve te verzoeken het parlement niet te prorogeren, alvorens het voldaan hebbe aan de goedgunstige aanbevelingen van H. M. — Dit stuk is thans gereed gelegd om van onderteekeningen te worden voorzien.

Het inkomende regt op vreemde tarwe is thans tot het laagste standpunt gedaald, te weten tot op 1 sh. p. quarter.

— Berigten uit Rio Janeiro tot 16 julij melden, dat de keizer dien dag met eenen luisterrijken stoet zijne plegtige intrede binnen die stad had gehouden, alwaar twee dagen daarna de krooning tot keizer van Brazilië zoude plaats hebben.

Londen, 17 sept. In de zitting van het Lagerhuis heeft sir *R. Peel* de overlegging van eenige stukken, betrekkelijk den bouw der nieuwe parlementshuizen, verlangd en die gelegenheid te baat genomen om de gedragslijn aan te wijzen, welke hij voornemens was te volgen met opzigt tot de behandeling der staatsaangelegenheden gedurende de tegenwoordige zitting. Hij wenscht, te, zonder verandering, de staatsbegrootingen van het vorige ministerie aan te nemen, de bestaande armenwet in wezen te houden tot 31 julij eerstkomende, en ten aanzien van het te-kort des loopenden jaars eene ondersteuning van 2,500,000 pond sterling te erlangen, terwijl intusschen middelen zouden worden beraamd, om de inkomsten in het vervolg met de uitgaven te doen overeenstemmen; verscheiden andere belangrijke maatregelen zonde hij, uithoofde van den korten tijd dien hij in functie was, tot de volgende zitting uitstellen. Lord *J. Russell* gaf zijn leedwezen over dit uitstel te kennen en zeide, in de zitting van heden avond zijne beschouwing over de zaken des lands te zullen ontwikkelen. Daarop ging de Kamer uiteen.

In de zitting van heden avond gispte lord *J. Russell* de eerste verrigtingen van het nieuwe bestuur in breede trekken, inzonderheid het voornemen van sir *R. Peel* opzigtelijk de koornwetten. Na dat sir *R. Peel* daarop geantwoord had en ook nog andere leden de handelwijze van het nieuwe ministerie gelaakt of verdedigd hadden, ging men tot de eigenlijke werkzaamheden van dien avond, de behandeling namelijk van het budget over, waarvan verscheiden posten werden aangenomen, en ten slotte de verdere behandeling tot maandag werd verschoven.

FRANKRIJK.

Parijs, 17 sept. Het getal der arrestatiën is dezer dagen derwijze aangegroeid, dat men is genoodzaakt geweest al de ter conciergerie gedetineerde vrouwen naar een ander verblijf over te brengen. Op het binnenplein is een soldaat geplaatst om alle gemeenschap tusschen de verschillende cathegoriën van gevangenen te beletten. Eergisteren hebben de regters van instructie 90 mandaten van depot uitgegeven, en men maakt allen spoed om de personen, die bij de onderscheidene zamenscholingen in hechtenis genomen zijn, den 18den voor de correctionele policie te kunnen doen verschijnen, ter zake van schending der wet op de volks-zamenscholingen.

— Dezer dagen hebben onderscheidene geruchten rondgeloopen aangaande den gezondheidstoestand van den hertog *van Bordeaux*. Men heeft zelfs gezegd, dat hij overleden was. De *Gazette*, *la France* en *la Mode* verzekeren dat de toestand van den prins voldoende is. De *Moniteur Parisien* meldt, op geloof van eenen brief uit Weenen, dd. 9 dezer, dat de hertog *van Bordeaux* vrij hevige pijnen had ondervonden, maar dat men op dien dag geene ernstige toevallen voorzag.

Binnenlandsche berigten.

's Gravenhage, 17 sept. Heden heeft de Tweede Kamer beraadslaagd over het ontwerp van wet nopens den inkoop en de aflossing van schuld over 1841.

De heer *Tromp* heeft zich tegen het ontwerp verklaard. Hij zag de noodzakelijkheid niet in, dat er tot dezen inkoop en aflossing van schuld werd overgegaan, waartoe geene verpligting voor den wetgever bestond. Zijns inziens heeft bij de tegenwoordige voordragt slechts eene partiële overweging der belangen van de schuldeischers van den staat plaats. Hij vermeende, dat het algemeene belang niet kon medebrengen, de 4½ pCt. schuldbrieven bij voorkeur *à pari* af te lossen. Hoe onvermijdelijk noodzakelijk hij het beschouwde, dat de drukkende schulden-last van den staat werd verminderd, zoo vermeende hij echter, dat er andere bronnen van aflossing moesten worden opgespoord, en dat alsdan bij voorkeur afgelost moesten worden die schulden, welke het zwaarste drukken. Hij moende, dat er te minder noodzakelijkheid tot aflossing bestaat, daar hierop aan de houders der schuld geen uitzigt is gegeven, en de financiële aangelegenheden voor 1841 geregeld zijn, zonder dat er tot die aflossing is besloten, of deswege eenige toezegging is gedaan. Evenmin bestond er eenige verpligting voor den wetgever, om tot den inkoop van de 4½ pCt. schuldbrieven te besluiten. Er bestond wel een koninklijk besluit dienaangaande, maar de wetgevende magt had daartoe hare toestemming niet verleend, en behoefde derhalve ook geen gevolg aan deszelfs voorschriften te geven. Hij schetste het gevaarlijke, om dit besluit te erkennen, waarvan het gevolg zou zijn, dat, van af 1845, ook de 3½ pCt. schuldbrieven *à pari* zouden moeten worden afgelost. Mogt het besluit dan ook als wet bij de Kamer gelden, dan raadde hij den minister aan, om voor 1845 eene voordragt te doen, die de strekking zal hebben, om de 3½ pCt. in te koopen. Hij deed zien, dat er schijnbaar wel over acht tonnen gouds werd geraadpleegd, doch dat het eigenlijk de gewigtige vraag gold, of de natie, boven de hooge lasten, die haar zijn opgelegd, ook nog de jaarlijksche last zou op zich nemen, die het gevolg van de aanneming van dit ontwerp kon zijn. Hij wilde zich voor nabcrouw wachten, en stemde uit dien hoofde tegen de wet.

De heer *Luzac* heeft gezegd, dat het hem zeer aangenaam was het tegenwoordig wets-ontwerp uit volle overtuiging te kunnen verdedigen. Hij heeft het naauw verband aangetoond, waarin het stond met den gisteren aangenomen groote maatregel, omtrent den vervroegden overgang der uitgestelde schuld, betoogd, dat de koninklijke besluiten omtrent de aflossing der 4½ pCt. schuldbekentenissen door opgevolgde wetten waren gehomologeerd, en door voorbeelden, aan den financiëlen toestand van Europa, met name van Oostenrijk, Beijeren, Frankrijk, Engeland en Rusland ontleend, de gunstige gevolgen in het oog doen vallen, die uit de naauwgezette nakoming van vroegere verbindtenissen voor staten en volken voortvloeijen.

De heer *Verwey-Mejan* heeft zich voor het beginsel der aflossing of inkoop van de 4½ en 3½ pCts schuldbekentenissen verklaard, doch beweerd, dat die tot een minder bedrag dan het voorgestelde had kunnen plaats hebben. Na echter het voorstel eenmaal gedaan was, achtte hij het verwerpen der wet nadeelig voor het krediet, en zou dus vóór stemmen, zonder zich echter voor een volgend jaar te verbinden.

Z. Exc. de minister van financiën heeft den maatregel voorgesteld als gegrond op verkregene regten, vooral ook op de wet tot opheffing van het amortisatie-syndicaat, als billijk en overeenkomende met het wezenlijk belang van den staat. Hij heeft in den loop zijner rede gezegd, dat het aanbod voor verkregene regten het hoofdartikel zijner financiële geloofsbelijdenis uitmaakte, en dat hij betreurde in de zitting van gisteren door het ver gevorderde uur verhinderd te zijn geworden, om nog breeder, dan hij werkelijk gedaan heeft, uiteen te zetten, dat door de toen behandelde wet de regten der houders van de uitgestelde schuld niet gekrenkt worden. — Z. Exc heeft voorts zijn gevoelen over de voorbeelden uit andere landen, door den heer *Luzac* aangehaald, in korte trekken ontwikkeld en getoond niet in allen deele ten dien opzigte met dat gevoelen te kunnen instemmen.

Na eene korte woordenwisseling, waaraan de heeren *Luzac*, Z. Exc. de minister en de heer *Tromp* deel namen, is men tot de stemming overgegaan en werd de wet daarbij aangenomen met 42 tegen 9 stemmen.

Voor hebben gestemd de heeren *Luyben*, *van Rechteren*, *Modderman*, *Gouverneur*, *van Nes*, *Hinlopen*, *Hooft*, *van Nagell*, *van Heeckeren*, *van Wijnbergen*, *deren Rengers*, *Binkes*, *Corneli*, *Druijvesteijn*, *van Tuyll*, *van Hemert*, *van Hoorn van Burgh*, *Kempenaer*, *Romme*, *de la Court*, *Star Busman*, *Warin*, *Verwey-Mejan*, *Dijckmeester*, *de Jonge van Campens Nieuwland*, *van Rappard*, *Luzac*, *Clifford*, *Snouck Hurgronje*, *Kerens*, *d'Escury van Heinenoord*, *van Bleiswyk*, *van Akerlaken*, *de Backer*, *Enschedé*, *Gevers*, *van der Gronden*, *van Meeuwen*, *Beelaerts van Blokland*, *Schimmelpenninck van der Oije*, *van den Velden*, *Frets* en de voorzitter.

Tegen hebben gestemd de heeren *van Goltstein*, *Buma*, *van Heloma*, *van Panhuys*, *de Man*, *Brugmans*, *Tromp*, *Michiels van Verduynen* en *Kniphorst*.

Op voorstel van den voorzitter werd besloten, tegen het einde der volgende week, op eenen nader te bepalen dag, over te gaan tot de verkiezing van drie candidaten zoowel voor de openstaande plaats in de Rekenkamer, als voor die van den Hoogen Raad.

De Kamer is tot nadere bijeenroeping gescheiden.

De regering heeft zich vereenigd met den wensch der Kamer, om de aangebodene wetten nopens het stemregt eerst in de volgende zitting te behandelen. Dien volgens zal zij de aangebodene voordragt nader in overweging nemen, en in den loop der volgende zitting zoodanige nieuwe ontwerpen aanbieden, als bevonden zal worden te behooren. — Inmiddels is eene transitoire voordragt omtrent deze aangelegenheid, voor zoo veel Limburg betreft, gedaan.

De Eerste Kamer heeft heden aangenomen het ontwerp van wet, houdende indeeling van het hertogdom Limburg in regterlijke arrondissementen en kantons.

's Gravenhage, 18 sept. De regering heeft, hij het indienen van de nieuwe voordragt nopens de maatschappij van weldadigheid, eene ontwikkelde beantwoording overgelegd. Zij treedt daarin in vele bijzonderheden nopens den oorsprong en aard der contracten met die instelling, en zegt: » De toestand dezer maatschappij maakt het onmogelijk dat zij in stand blijve, zonder dat daartoe middelen uit de schatkist beschikbaar gesteld worden. Het is de bepaalde wil der regering, om geene gelden hoegenaamd meer buiten de wet te laten besteden, daardoor werd dus de noodzakelijkheid geboren van een ontwerp van wet, om in het praesgende der behoeften van de maatschappij te voorzien."

De contracten, tusschen de regering en de maatschappij aangegaan, zijn gewone bilaterale overeenkomsten. Verder is de regering niet gebonden bij de betrokken gemeenten en instellingen in te staan voor de vervulling der verpligtingen, welke de maatschappij ten hunnen aanzien heeft op zich genomen, dan voor zoo verre die gehoudenheid redelijk zou kunnen geacht worden voort te vloeijen uit het aansporen tot sluiten en uit het goedkeuren dier contracten.

In 1826 en 1827 sloot de regering nadere contracten; daarin kwam niet, zoo als in die van 1822 en 1823, voor, dat de goedkeuring derzelve zou strekken, *ten einde de permanente commissie in staat te stellen om de benoodigde sommen te negociëren*.

Evenwel heeft het bestuur der maatschappij 1826—1830 drie geldleeningen, gezamenlijk ten bedrage van ƒ 2,500,000, daarop gesloten.

Eerst in 1832 is het gebleken, dat het bestuur der maatschappij, zoo niet vroeger, dan toch reeds in 1829, van den achteruitgang der instelling bewust, ... bij

zelf het vertrouwen heeft gevoed, dat de regering na julij 1842 zou voortgaan met de betaling der slechts tot op dat tijdstip bedongen jaarlijksche voldoening van ƒ220,000, en daarop negociatiën te doen ter bestrijding van het te-kort.

Het bedrag van alle leeningen, door de maatschappij tot dus verre aangegaan, beloopt ƒ5,598,000, waarvan is afgelost ƒ1,785,000; zoodat nog onafgelost overblijft ƒ3,813,000.

De regering had in 1823 geenszins te kennen gegeven, dat zij buiten staat was om bij uitsluiting validede personen op te zenden; zoodra haar deswege klagten gedaan waren, had zij aan de gouverneurs der provinciën last gezonden, om de 57 invalide bedelaars, wie het betrof, uit de Ommerschans te laten terug halen, hetgeen geschied is.

De regering weerspreekt voorts, dat ook niet misrekeningen van de zijde der maatschappij tot derzelver achteruitgang hebben bijgedragen; ontwikkelt de plannen, door den stichter na diens terugkomst uit de Indiën tot herstel voorgesteld en aangenomen, waaronder voorkwam eene subsidie van 13 tonnen gouds, te vinden uit de winst, welke op de vervaardiging hier te lande en de uitzending van koperen munt naar Oostindië zou worden verkregen; dat de regering, thans van dezen staat der maatschappij bewust, niet heeft toegelaten eene nieuwe leening bij particulieren; dat sedert het ontstaan der maatschappij tot ultimo 1840 uit de schatkist — de koloniale fondsen er onder begrepen — aan dezelve meer is verstrekt dan van de provinciën en gemeenten is terug ontvangen ƒ4,932,691, behalve eene som van ruim tien tonnen gouds, waarop de maatschappij, volgens het koninklijk besluit van 17 Januarij 1836, heeft kunnen rekenen.

Na rijpe beraadslaging is de regering tot het besluit gekomen van het volstrekt wenschelijke, om een einde te maken aan alle voorloopige of tijdelijk werkende maatregelen, en dat de zaak, op eens afdoende, geregeld worde, zoodanig, dat de regering verzekerd zij, dat daarvan in de gevolgen al de vruchten kunnen geplukt worden, welke de zaak in hare natuur kan opleveren. Dit nu, zegt zij, kan niet anders plaats hebben, dan door het aangaan van *eene nieuwe overeenkomst met de maatschappij*, bij welke van de eene zijde dat ligchaam *in stand gehouden worde*, doch waarbij tevens, van de andere zijde, die instelling worde onderworpen aan eene *dadelijke rekenpligtigheid jegens den staat*, zonder wiens hulp zij niet kan in wezen blijven, en aan eenen regtstreekschen invloed van de regering op den gang harer zaken.

De grondslagen van die overeenkomst worden door de regering opgegeven; de maatschappij zal dienvolgens afzien van alle vorderingen, op het besluit van 1836 gebouwd; zij zal daarentegen worden ontheven van de renten der haar, krachtens dat besluit, verstrekte gelden; de bestellingen van koffijzaken en katoen zullen voortduren; in plaats van ƒ222,000 vestigingskosten, zal jaarlijks eene som van ten hoogste ƒ300,000 worden voldaan, doch die, bij verbetering van den staat der maatschappij, voor vermindering vatbaar zal zijn; de maatschappij zal geene nieuwe schulden mogen aangaan, dan volstrekt noodig is, en op korte termijnen; zoodra de rentedragende schulden zijn afgelost, zal de regering treden in het genot van het regt tot uitbesteding van 2200 personen op den voet der in 1822—1827 gesloten contracten; de maatschappij zal, naar gelang harer inkomsten, het boven die contracten genotene teruggeven; de jaarlijksche rekening en verantwoording zal gedaan worden aan een daartoe opzettelijk aan te stellen staatsambtenaar; die ambtenaar zal zitting hebben in de permanente commissie enz.; het bestuur der maatschappij zal verpligt zijn zich te gedragen naar de voorschriften, welke de regering zal vermeenen hopens het beheer der instelling voor het vervolg te moeten nemen; de koloniale verrigtingen zullen niet worden uitgebreid; mogt de maatschappij buiten staat zijn om de aangegane verbindtenis van hare zijde in alle deelen na te komen, zal de regering terstond ontheven zijn van alle verpligtingen, daaruit voortvloeijende.

Eene overeenkomst, in dien geest tot stand gebragt, zal aan de regering al dien invloed op den gang der zaken van de maatschappij verzekeren, welke het welbegrepen belang van den staat vordert, en waardoor zij in staat zal zijn, om bij de aanbieding der begrooting de noodige inlichtingen aan de Staten-Generaal te geven.

— Uit het laatstelijk aan de Tweede Kamer aangeboden ontwerp van wet, houdende transitoire bepalingen voor het hertogdom Limburg, in verband met het bepaalde bij art. 6 der grondwet, blijkt, dat alle plaatsen van het hertogdom tot het platte land behoorende verdeeld worden in dertien kies-districten, welke respectivelijk zullen zijn zamengesteld en tot hoofdplaatsen zullen hebben zoo als op eenen staat achter de voordragt is aangewezen; dat het collegie van burgemeester en schepenen, in den loop van zes jaren wordt vernieuwd; dat de aftredende leden echter weder verkiesbaar zullen zijn, en dat de aftreding zal plaats hebben, te bepalen, of bepaald, bij het, naar aanleiding van art. 130 der grondwet, vast te stellen, en voor zoo veel betreft Maastricht, reeds vastgesteld reglement voor het bestuur der steden.

— Men verneemt, dat Z. M. den heer mr. *J. L. Cremer van den Bergh van Heemstede*, in den Nederlandschen adelstand verheven heeft. (*Handelsblad*)

— Ook verneemt men, dat Z. M. onlangs benoemd heeft tot ridders der Militaire Willems-orde 4de klasse, de officieren Zr. Ms. zeemagt in Oostindiën, de kapitein ter zee *W. A. Geesteranus*, kommanderende het fregat *Bellona*, en den luitenant ter zee der eerste klasse *P. Dibbets*, kommanderende de schooner *Argo*; en zulks als belooning voor hunne verrigtingen zoo bij de vermeestering van Singkel, als bij de voorafgegane gevechten in de nabijheid van Baros, op de westkust van Sumatra.

— Een brief van Breslau meldt, dat de zending van den generaal *Trip* naar den graaf *van Nassau* betrekking heeft tot het plan van dezen om zijne vorige staten te bezoeken, en dat hij steeds van zins is, dit plan in uitvoering te brengen.

— Te Veenwouden, in Vriesland, is onlangs een feest gevierd, welks wedergade zelden gevonden wordt. *Jan Wiebes Faber* en *Trientje Mierts Bouma* hebben namelijk de vijftig-jarige echtvereeniging, met hunne zeven kinderen, de echtgenooten van deze, tweeëndertig kindskinderen, en vier achter-kindskinderen, gevierd.

— Er is thans eene lijst opgemaakt van de sollicitanten, die zich tot de Tweede Kamer gewend hebben, om bij de vervulling der opengevallen betrekking van lid der algemeene rekenkamer in aanmerking te komen. Daarop komen voor:

1°. Mr. *W. G. Hovy*, agent van 's rijks domein in Overijssel, te Zwolle. 2°. *D. P. van Hoogenhuyze*, commies bij de algemeene rekenkamer. 3°. Jhr. *L. J. H. Ridder De van der Schueren*, lid der ridderschap van de provincie Noord-Braband, adjunct-commies bij het departement voor de zaken der roomsch-katholieke eeredienst. 4°. *B. Frieswyk*, provinciaal inspecteur der registratie in de provincie Overijssel, wonende te Zwolle. 5°. Jhr. *C. H. T. Nahuys*, lid der ridderschap van Gelderland, arrondissements inspecteur der directe belastingen, in- en uitgaande regten en accijnsen te Alkmaar. 6°. *J. L. le Houx*, hoofdontvanger van het regt van waarborg op de gouden en zilveren werken te 's Gravenhage. 7°. Mr. *H. van Stralen*, commies bij het ministerie van binnenlandsche zaken. 8°. Jhr. *O. W. Hora Siccama*, commies bij het ministerie van binnenlandsche zaken. 9°. *L. Nilant*, lid der provinciale staten van Overijssel en burgemeester van Olst. 10°. *P. M. van Meurs*, hoofd-ambtenaar bij het provinciaal bestuur van Noord-Braband, te 's Hertogenbosch. 11°. *J. J. van den Ouwelant*, kantonregter te Oosterhout. 12°. *A. H. Naus*, contrôleur der eerste klasse bij de directe belastingen te Roermond, Limburg. 13°. *W. J. Ockersse Rutten*, commies bij de algemeene rekenkamer. 14°. Mr. *A. F. J. Romswinckel*, referendaris bij het departement van binnenlandsche zaken. 15°. Jhr. Mr. *H. van Alphen*, commies chef van het kabinet van het ministerie van marine en koloniën. 16°. *D. J. H. Boellaard*, commies bij het ministerie van financiën. 17°. *J. Revius*, gepensioneerd ritmeester. 18°. *P. van Genabeth*, oud professor. 19°. *J. P. Overgaauw Pennis*, inspecteur der registratie te 's Gravenhage. 20°. Mr. *P. P. Quarles van Ufford*, ontvanger der directe belastingen te 's Gravenhage. 21°. *A. Elink Sterk*, hoofd-commies bij het ministerie van financiën. 22°. *G. T. B. Croiset*, inspecteur der domeinen, wegen, vaarten, enz., in het eerste ressort te Arnhem. 23°. *Brutel de la Rivière*, referendaris. 24°. *Ed. Lamoraal* baron *Rengers*, ridder der militaire Willems-orde 2de klasse, lid der ridderschap en provinciale staten van Vriesland, agent van het domein te Leeuwarden.

† *'s Gravenhage, 19 sept.* »Het is misschien eene valsche vreugde, maar er loopt thans een gerucht dat er hoop is om van den heer VAN DOORN te worden verlost. Hij zou, zegt men, als gouverneur-generaal naar Indië vertrekken. *Amen!*"

Arnhem, 20 sept. Het *Journal du Limbourg* van den 19den zegt: »De aftreding des heeren VERSTOLK is niet te beschouwen als een op zich zelf staand feit. Het stelsel, hetwelk hij vertegenwoordigt, moet met hem vallen. Een berigt uit 's Gravenhage meldt ons heden, dat de heer VAN MAANEN insgelijks zijn ontslag zou hebben gevraagd. Deze tijding is misschien voorbarig, maar zij moet zich eerlang bevestigen. Het is geen man, die zich verwijdert, het is een stelsel dat instort, en allen die het ondersteunen, moeten er mede vallen." — »Tot nog toe," vervolgt het *Journal*, »was het gouvernement niet dan schoorvoetend de baan van vrijheid en vooruitgang ingetreden, welke een verlicht en populair vorst verklaard had te willen inslaan. De reden hiervan was, dat er zich in den schoot der regering eenige mannen bevonden, die, gelijk standbeelden, onbewegelijk schenen te willen blijven, terwijl alles rondom hen vooruitging; eene soort van mannen welke men te regt *hindermannen* (*hommes obstacles*) noemde, omdat zij niet alleen niet vooruitgingen, maar ook de vooruitgangers struikelen deden. De aftreding dier mannen zou tevens de valsche en inconsequente verhouding doen eindigen, waarin zich de kroon bevond tegenover de ministers van WILLEM I. De handelingen der vorige regering afkeuren en hare ministers behouden, met hen een stelsel te willen omhelzen waarvan zij zich steeds de hardnekkigste tegenstanders hadden betoond, — scheen aan het land eene onlogische, onbegrijpelijke houding, die ten laatste het vertrouwen vernietigen moest bij hen, die geloof hadden gehecht aan de vrijzinnige bedoelingen van WILLEM II. Laat ons hopen. Onze politische horizon trekt op; de aftreding des heeren VERSTOLK is een groote stap; die der heeren VAN MAANEN en VAN DOORN zal volgen."

Mengelwerk.

Het geheim.

(*Vervolg van No. 180.*)

IV.

EDUARD zat met den zoo even aangekomen broeder zijns vaders op den divan in een druk gesprek. Men had dezen broeder sedert achttien jaren voor dood gehouden, en tot op dezen dag niets van hem gehoord. Met zijnen broeder en diens vrouw was hij in der tijd uit Frankrijk gevlugt, was hen naar Amerika gevolgd, en nadat hij daar omtrent een jaar bij hen gewoond had, had hem de verveling, of weetlust of lust tot nasporingen verleid, dieper in het binnenland van Amerika door te dringen. Hij had afscheid van zijnen broeder en diens vrouw genomen, was alleen — want zoo wilde het zijn lust naar avonturen — vertrokken, en sedert dien dag had men niets meer van hem gehoord. — Hij verhaalde nu zijnen neef, hoe hij, eenige weken na zijne afreize, door de inboorlingen was aangegrepen, gevangen genomen en naar het binnenland gesleept." Hoe hij slechts door een wonder aan den offerdood ontkomen, en toen later aan slavenhandelaars verkocht was. Hier was het hem gelukt, de liefde van zijnen meester te winnen, die hem nu, een half jaar geleden, had vrij gelaten, met geschenken overladen en naar zijn vaderland had laten vertrekken.

Ik zocht u eerst in Parijs, eindigde hij zijn verhaal, want met grond moest ik gelooven, dat de teruggekeerde vrede ook mijnen broeder tot terugkeeren zou aangespoord hebben. Niemand wist mij evenwel iets van hem of zijne familie te zeggen. Gij weet, dat uw vader en ik de laatsten van onzen stam waren, en ook uwe moeder had geene bloedverwanten achtergelaten, die mij omtrent uwe verdere lotgevallen hadden kunnen inlichten. Slechts een vroegere oude zaakwaarnemer onzer familie, dien ik mij nog gelukkig kon te binnen brengen, wist, daar uw vader eenige malen over geldzaken aan hem had geschreven, mij eenig berigt omtrent u te geven. Hij wist, dat gij in Duitschland woondet, maar de plaats was hem onbekend. Op goed geluk reisde ik naar Duitschland en bezocht alle groote steden, maar ik vond u niet — Toevallig hoorde ik, eenige mijlen van hier, van het verblijf mijns broeders. Men schilderde mij den graaf af als ziekelijk, menschenschuw en somber, en ik vond het dus beter, hem door eenen bode van mijne komst te verwittigen, hoewel ik in den beginne voornemens was, hem te verrassen. En nu moet ik komen, terwijl mijn geliefde broeder reeds gestorven is! Ach waarom kwam ik niet eerder, slechts een uur vroeger, om ten minste nog zijn lief oog te zien, zijne stem te hooren, zijnen zegen te ontvangen! —

EDUARD reikte hem deelnemend de hand, beide zwegen. Daarna stond de graaf op, en zeide ernstig: Breng mij nu, waarde neef, bij het geliefde lijk. Ik gevoel mij sterk genoeg, den aanblik te kunnen uitstaan.

EDUARD bood hem den arm, en zwijgend wan-

deiden zij door de lange rij kamers tot naar het vertrek waar het lijk in de kist lag. — Eene plegtige stilte heerschte in het hooge, ruime vertrek, fluisterend stonden de bedienden bij de baar, waarop in zwarte kandelaren lange waskaarsen brandden, en het gezigt van den overledene met eene huiveringwekkende helderheid verlichtten. — De broeder wendde zijn gezigt af, hij gevoelde zich nog niet in staat, het lijk te beschouwen. — EDUARD wenkte de bedienden uit de kamer te gaan: zacht op de teenen verlieten zij dezelve, en EDUARD bleef met zijnen oom alleen.

Moed, moed, fluisterde deze, ik kwam, om mijnen waarden broeder te zien, te omarmen; ik wil hem zien, al is hij ook een lijk; ik wil zijne lippen kussen, al drukken zij ook de mijnen niet weêrom!

Hij ging nader bij de baar, en zich over het aangezigt van den doode buigende, staart hij met de uitdrukking van oneindige liefde op de verstijfde wezenstrekken zijns broeders.

Mijn broeder, mijn dierbare broeder! zuchtte hij zacht. Vol liefde zag hij op hem neder, maar langzamerhand namen zijne trekken eene ernstiger, verwonderde plooi aan, en hij zeide als in zich zelven: Is het mogelijk, dat de jaren een wezen zoo kunnen veranderen, er zoo geheel anders kunnen doen uitzien? Ik vind niet éénen trek van zijn vrooger gelaat weder!

EDUARD trad driftig naar hem toe en greep zijne hand; Oom, ik bid u, zeide hij bevende, bezie hem naauwkeurig! Onderzoek zijne gelaatstrekken. Hoor de laatste woorden, die hij stervend tot mij sprak. Deze woorden: Ik ben niet — Hij stierf, zonder ze te vervolgen, — zie hem aan, misschien kunt gij in zijne trekken het slot zijner woorden vinden. Oom, hier, hier op deze plaats moet ik u bekennen, — vergeef mij, ik heb uwen broeder daar, mijnen vader, nooit bemind, ik gruwde van hem!

De oom had intusschen onafgewend op den doode gestaard, zijn gezigt verbleekte, ontsteltenis was in zijne trekken te lezen, en op eenen somberen toon riep hij uit: Ik moet ze kennen, deze trekken! Dit gelaat is mij niet vreemd! Het is oud geworden! Maar ik herken het toch! Maar wie, wie is het? Hij sloeg zich met de hand tegen het voorhoofd, en vroeg zich zelven weder af: Wie is het?

Bedenk u, smeekte EDUARD, zeg, is hij uw broeder? Is hij het? Hoor, wat mijne moeder stervende sprak: De dood heft alle eeden op, zoo zeide zij. Uw vader —

Een kreet, half van schrik en verbazing, half van vreugde, ontsnapte thans aan des ooms lippen. Ja, riep hij luid, deze is het!

Niet mijn vader, niet uw broeder? vroeg EDUARD.

Neen, neen! Laat mij, laat mij zijne handen zien! — Haastig greep hij daarnaar —

EDUARD zeide: Hij heeft maar vier vingers aan zijne linkerhand. —

Hij is het! riep de oom, en bezag de linkerhand des dooden, waaraan, ten gevolge eener zeldzame luim der natuur, de kleine vinger ontbrak.

Ik herken hem aan dit teeken! Het is de secretaris uws vaders, die ons naar Amerika vergezelde!

Onthutst zagen zij elkander aan, bleek en onbewegelijk van schrik. Akelig was hun zwijgen in dit groote stille vertrek met het bleeke lijk en de lange flikkerende waskaarsen.

Laat ons naar buiten gaan, zeide EDUARD zacht; het werd hem zoo akelig bij dit vreemde, geheimzinnige lijk.

Zijne papieren, laat ons zijne papieren onderzoeken! fluisterde de oom.

Bleek en vol van donkere voorgevoelens, verlieten zij het vertrek en gingen naar de schrijfkamer van den graaf. De lessenaar was geopend en met bevende handen, zwijgend, in gespannen verwachting, onderzochten zij de papieren. Geen spoor, geen woord, geen teeken, dat tot de eene of andere ontdekking zou hebben kunnen leiden.

Waar zijn de kamers uwer moeder? vroeg de oom.

Aan den anderen kant. Daar staat nog alles zoo, als zij het verlaten heeft. Niemand mogt, volgens een uitdrukkelijk bevel van den graaf, die kamer betreden; ja, ik geloof, dat hij er zelf niet weder in is geweest.

Laat ons daar heen gaan en onderzoek doen, zeide de oom plegtig; en nam zijnen neef onder den arm.

(*Het slot hierna.*)

Stedelijke Publicatiën.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der stad Arnhem, ontvangen hebbende een rekwest van *Wessel Knoops*, apotheker en chimist, wonende te Arnhem, daarbij te kennen gevende eigenaar geworden te zijn van eenen Toren en het daar achter gelegen Koetshuis c. a. staande op het Stads Waardje, belendende aan de oude Stadsmuur, wijk A., no. 275, verzoekende vergunning in voorschreven Toren eene *Eest* of *Droogerij* te plaatsen, hoofdzakelijk tot het vervaardigen van stijfsel;

Noodigen bij deze al degenen uit, die mogten vermenen zich tegen de daarstelling dier *Eest* of *Droogerij* te moeten verklaren, hunne bezwaren vóór den 25sten dezer maand schriftelijk aan H. Ed. Achtb. in te dienen, zullende op geene bezwaren, na dien tijd inkomen, acht geslagen worden.

En zal deze worden afgekondigd en aangeplakt ter plaatse, alhier gebruikelijk.

Arnhem, den 14den september 1841.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der stad Arnhem brengen hiermede ter kennisse van de belanghebbenden, dat door den heer staatsraad, gouverneur dezer provincie, is executoir verklaard het suppletoir kohier van het patentregt over het dienstjaar 1841/1842, 1e. kwartaal, en dat hetzelve aan den ontvanger der directe belastingen ter invordering is toegezonden;

Vermanende de belanghebbendene ter zijner tijd hun verschuldigde te voldoen.

En zal deze worden afgekondigd en aangeplakt ter plaatse, alhier gebruikelijk.

Arnhem, den 18den september 1841.

Advertentiën.

Waterhoogte te Arnhem.

Den 20 Sept. 1 El 4 Palm 0 Duim; gew. 0 Duim; gev. [illegible]

Beursbrigt

Effecten-Societeit ten $4\frac{1}{2}$ ure.

Zondag 19 september.

Ardoins 19 $\frac{3}{16}$, $\frac{1}{4}$ Onbepaalde dito 16.

In binnenlandsche fondsen was geen handel, al[illegible] was er veel vraag naar Ardoins, ten gevolge van beter afkomenden koers van Antwerpen.

Te Arnhem, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.